

**Kaitseministri määruse „Tegevväelasele täiendava lisatasu maksmise kord ja ulatus“
eel nõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Eel nõu on seotud kaitseväeteenistuse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eel nõuga (664 SE II), millega loodi võimalus maksta tegevväelastele täiendavat lisatasu tegevteenistuses oldud aja, piirkondliku eripära ja nõutavamast kõrgema kvalifikatsiooni omandamise eest.

Määruse kehtestamise eesmärk on luua paindlik regulatsioon, mis võimaldab kaitseministril kehtestada täiendavate lisatasude maksmise kord ja ulatus.

Uue lisatasude maksmise süsteemiga tekib võimalus hüvitada tegevväelastele teenistuskohaga seonduvaid ajutisi ebamugavusi, toetada rotatsiooni plaanide täitmist ning motiveerida nõutavamast kõrgema kvalifikatsiooniga tegevväelasi.

Kaitseväe motivatsioonisüsteem peab toetama pikaaegset karjäärimudelit. Määrusega kehtestatavad lisatasud on strateegiline personalipoliitika meede, mille eesmärk on hoida teenistuses kogenud tegevväelasi, vähendada kaadrivoolavust ja motiveerida tegevväelaste pidevat kutsealast arengut. Seeläbi kasvab Kaitseväe operatiivvõimekus ning tagatakse riigi julgeoleku stabiilsus ja kompetents pidevalt muutuv asukeskkonnas. Selline lisatasude maksmise võimalus väärtustab tegevväelase panust, aitab valdkonnal hoida kõrgelt kvalifitseeritud personali ning suurendab kogu personalisüsteemi paindlikkust. Lisatasude ülempiir on 30 protsenti põhipalgast, mis tagab tasakaalu motivatsioonipaketi ja personalieelarve eesmärgipärase kasutamise vahel.

Lisatasude üle arvestuse pidamine võib mõnel määral suurendada palgaarvestusega tegelevate ametnike töökoormust, kuna piirkondliku eripära ja nõutavamast kõrgema kvalifikatsiooni omandamise eest lisatasude määramine ja arvestus toimub üksikjuhtumi põhiseit.

Tegevteenistuses oldud aja eest lisatasu määramine ja arvestus on tehtav automaattoiminguna, sest andmed tegevväelaste staaži kohta on kättesaadavad personaliarvestuse andmekogus.

Tegevväelaste koormust muudatus ei mõjuta. Lisatasude määramine toimub käesoleva määruse alusel ja korras ning lisatasu saamiseks ei pea tegevväelane omapoolseid täiendavaid toiminguid tegema.

Ettepaneku eel nõu ja seletuskirja koostamiseks tegi Kaitseressursside Ameti kaitseväeteenistuse nõunik Gerli Morell (gerli.morell@kra.ee). Eel nõu koostamise eest vastutab Kaitseministeeriumi õigusosakonna nõunik Liina Martinson (liina.martinson@kaitseministeerium.ee). Eel nõu ja seletuskirja on keeliseit toimetanud Luisa Keelelahenduste eesti keele vanemtoimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

2. Eel nõu sisu ja võrdlev analüüs

Eel nõu koosneb viiest paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse tegevväelasele täiendava lisatasu maksmise võimalused tegevteenistuses oldud aja, nõutavamast kõrgema kvalifikatsiooni omandamise ja piirkondliku eripära eest.

Tegevväelaste palgakorraldus ja lisatasude maksmise võimalused on reguleeritud avaliku teenistuse seaduse ja kaitseväeteenistuse seadusega (edaspidi *KVTS*). Seni kehtinud põhimõtete kohaselt võib lisatasu kalendriaasta jooksul maksta tegevväelase põhipalgale juurde kuni 20 protsenti tegevväelase aastasest põhipalgast. Vastav nõue aga seab piirangud tegevväelastele ajutiselt teatud perioodil lisatasu või kõrgendatud palga maksmiseks.

Kuna tegevväelasele ei saa maksta lisatasu ega toetust, mille maksmise õigus ei tulene seadusest (*KVTS* § 128 lõige 5), täiendati eelnõuga 664 SE *KVTS*-i sättega, mis võimaldab ministril kehtestada täiendavate lisatasude maksmise tingimused, kord ja ulatus. Käesoleva korra kehtestamine tagab keskse kontrolli lisatasude üle ning eesmärgipärasema eelarve kasutamise.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse tegevteenistuses oldud aja eest lisatasu maksmise kord ja ulatus. Tegevväelaste teenistus on pikaajaline investering, mis nõuab kogemuse järjepidevust. Tegevväelase töö iseloom eeldab oskusi ja otsustusvõimet, mida ei ole võimalik omandada ainult koolitusel – need kujunevad aastatepikkuse praktika, õppuste, rahvusvaheliste sõjaliste operatsioonide ja kriisiolukordade kogemuse kaudu. Tegevteenistuses oldud ajaga kasvab tegevväelase võime hinnata riske, juhtida üksusi ning tegutseda pingelistes ja muutlikes keskkondades. Kokkuvõttes on tegevteenistuses oldud aja eest makstav lisatasu osa konkurentsivõimelisest palgasüsteemist, mis aitab hoida organisatsiooni võimekust võrreldes teiste tööturusektoritega.

Määruses sätestatakse, et tegevteenistuses oldud aja eest võib hakata lisatasu maksuma 10. aasta täitumisel 10 protsenti, 15. aasta täitumisel 15 protsenti ja 20. aasta täitumisel 20 protsenti. Lisatasu protsendi arvestamisel lähtutakse vaid tegevteenistuses oldud ajast, s.t sinna hulka ei arvestata ajateenistuses, vabatahtlikus teenistuses ega reservteenistuses viibitud aega. Lisatasu suurust arvestatakse tegevväelase sõjaväelise auastmega rahuaja ametikoha põhipalgast. Lisatasu maksimaalne määr on 20 protsenti. Seega, kui isik on olnud tegevteenistuses rohkem kui 20 aastat, jääb tema lisatasu suuruse arvestamise protsendiks 20. Tegevteenistuses oldud aega arvestatakse täisaastates ja lisatasu saamise õigus tekib alates selle kuu algusest, mil täitub tema tegevteenistuses olemise aasta.

Eelnõu §-s 3 kehtestatakse piirkondliku eripära eest lisatasu maksmise kord ja ulatus.

Kõik kaitseväge struktuuriüksused, sõltumata asukohast, peavad tagama kõrge valmisoleku. Kui mõnes piirkonnas on personali värbamine või hoidmine keerulisem, võib see mõjutada riigi julgeolekut tervikuna.

Piirkondliku eripära eest makstava lisatasu liigiga nähakse ette võimalus maksta lisatasu tegevväelasele, kelle rahuaja ametikoha teenistuskohat paikneb piirkonnas, kus teenistustingimused on väljakutsete rohkemad ja seetõttu on vastavasse piirkonda keerulisem tegevväelasi roteerida. Kuigi tegevväelase rahuaja ametikohale nimetamisel ei ole tegevväelase nõusolek nõutav (välja arvatud madalamale rahuaja ametikohale nimetamisel), on rotatsiooniplaanide täitmisel kujunenud probleemsed piirkonnad, kus paiknevaid struktuuriüksuseid on keeruline mehitada – näiteks kaugus elukohast ja asukoht, kuhu tegevväelased pigem ei soovi asuda, mistõttu nad otsustavad teenistusest lahkuda. Toetamaks

tegevväelaste rotatsiooni ka paikkonda, kuhu üldjuhul ei soovita minna, otsustatakse maksta tegevväelasele rotatsiooniperioodil iga kuu täiendavat lisatasu.

Loetelu piirkondadest ja lisatasu suurused vastavalt piirkonnale kehtestatakse määruse lisas 1. Praegu kehtestatav piirkond on Ida-Virumaa ning Ida-Virumaa lisatasu suurus on 20 protsenti. Piirkondlik lisatasu toetab regionaalset julgeolekut ning aitab tagada, et kõik Kaitseväge üksused oleksid mehitatud kompetentse ja motiveeritud personaliga.

Eelnõu §-s 4 kehtestatakse nõutavamast kõrgema kvalifikatsiooni omandamise eest lisatasu maksmise kord.

Kaitseväge vajab laiapõhjaliselt ja pidevalt arenevaid spetsialiste. Tegevväelaste töö eeldab elukestvat õpet ning enesetäiendamist. Kui tegevväelane omandab kvalifikatsiooni, mis ületavad tema ametikoha miinimumnõudeid, toob see kaasa suure lisaväärtuse organisatsioonile. Nõutavamast kõrgem kvalifikatsioon on näiteks kõrgem haridus, läbitud rahvusvahelised kursused, omandatud erialaspetsiifilised sertifikaadid (nt eriväljaõpe, tehniline kvalifikatsioon), juhendaja-, instruktori- või keeleoskused, mida ametikoht ei nõua, kuid mis suurendavad üksuse võimekust.

Teatud spetsiifilise funktsiooniga ametikohtadel on oluline, et tegevväelane täiendaks pidevalt oma erialaoskusi kutsekvalifikatsiooni uuendamise kaudu. Näiteks praegu Kaitseväes kasutuses olevate lahingmasinate hooldus ja remont eeldavad juba suuremaid ja veelgi spetsiifilisemaid teadmisi, mistõttu on oluline, et remonditöid ja hooldust teostav personal hoiaks oma oskused ja teadmised ajakohasena ning kutsestandarditele vastavana. Kutsestandardid kehtestatakse kutsenõukogus ja kutsestandardi omandamisel väljastatakse kutsekvalifikatsioon.

Loetelu lisatasu suurustest ja kvalifikatsioonidest, mille omandamise eest nähakse ette lisatasu maksmine, on toodud määruse lisas 2. Määruse lisas kehtestatakse loetelu kvalifikatsioonidest valdkondadena ning vastavasse valdkonda kuuluva kutsekvalifikatsiooni tase ja selle eest ettenähtav lisatasu suurus. Praegu nähakse ette lisatasu maksmine liikurmasinamehaanikule (valdkond), mootorsõidukidiagnostik, tase 4, ja mootorsõidukidiagnostik, tase 5. Kutsekvalifikatsiooni omandamise eest makstava lisatasu suurus on 150 eurot.

Kõrgema kvalifikatsiooni eest lisatasu kehtestamine tunnustab ja motiveerib tegevväelasi omandama ning arendama selliseid pädevusi, mis tõstavad kogu Kaitseväge kutsealast taset ning vähendavad vajadust väliste teenuste ja koolituste järele.

Eelnõu §-s 5 kehtestatakse lisatasude maksmise ulatus.

Määruses sätestatud põhimõtte kohaselt ei tohi tegevväelasele ühes kalendriaastas makstavate lisatasude kogusumma ületada 30 protsenti tema aastasest põhipalgast. Näiteks kui tegevväelasel on käesolevast määrusest tulenev õigus saada lisatasu tegevteenistuses oldud aja eest 20 protsenti ning lisaks piirkondliku eripära eest samuti 20 protsenti ja kutsekvalifikatsiooni eest 150 eurot, siis need kokku ületavad juba ette nähtud 30-protsendilise lisatasu ulatuse piirangu. Seetõttu nähakse niisuguste juhtumite puhul ette, et lisatasu suuruseid tuleb korrigeerida, vähendades lisatasusid kas siis piirkondliku eripära või kutsekvalifikatsiooni omandamise eest, kuid tegevteenistuses oldud aja eest makstavat lisatasu suurust ei vähendata.

Tegevteenistuses oldud aja eest lisatasu maksmine on otseselt seotud isiku kauaaegse karjääri ja kogemuse tunnustamisega ning peab vastama isiku tegelikule tegevteenistuses oldud aja arvestamisele.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Käesoleva regulatsiooni eesmärk on tugevdada kaitsevaldkonna personalipoliitikat, tagada tegevväelaste motiveeritus ning suurendada riigikaitse süsteemi operatiivset suutlikkust olukorras, kus julgeolekukeskkond on muutlik ning nõuab suurt professionaalsust ja valmisolekut. Täiendavate lisatasude maksmine kasvatab tegevväelaste motivatsiooni ja üldist rahulolu Kaitseväge personalipoliitika ja Kaitseväge kui õiglase tööandjaga ning toetab stabiilset karjäärimudelit, mis on nüüdisaegse Kaitseväge üks alustalasid.

Ilma täiendavate meetmete kehtestamiseta muutub kvalifitseeritud personali hoidmine keeruliseks. Kavandatavad muudatused hõlmavad motiveeriva palgakorralduse kehtestamist, tagavad inimvara jätkusuutliku järelkasvu, toetavad tegevväelaste motiveeritust ja teenistuses püsimist ning loovad eeldused Riigikaitse arengukavades kirjeldatud personalivajaduste täitmiseks. Ilma täiendavate lisatasudeta väheneb Kaitseväge suutlikkus hoida ja arendada professionaalset, motiveeritud ja kõrgetasemel sõjalist personali.

Käesoleva määruse kehtestamine avaldab riigi julgeolekule otsest ja mõõdetavat kasu.

Seisuga 01.12.2025 on tegevteenistuses 3800 tegevväelast.

Tegevteenistuses oldud aja eest lisatasu saamise õigus sihtrühma lõikes jaguneb järgmiselt:

10-aastase tegevteenistusstaažiga tegevväelasi on 630, 15-aastase staažiga samuti 630 ning 20-aastase ja rohkema staažiga tegevväelasi on 1280. Ülejäänud tegevväelastel on teenistusstaaži alla 10 aasta.

Piirkondliku eripära eest lisatasu saamise õigus oleks 167 tegevväelasel, kelle teenistuskohat asub Ida-Virumaal.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega kaasnev kulu on planeeritud Kaitseväge eelarvesse. Tegevteenistuses oldud aja eest lisatasu maksimisega kaasnevaks kuluks on planeeritud riigikaitse arengukavas aastateks 2026–2029 kokku 97,7 miljonit eurot. Piirkondliku eripära ja nõutavamast kõrgema kvalifikatsiooni omandamise eest kehtestatav lisatasude kulu kaetakse olemasoleva tegevväelaste palgafondi vahendite arvelt. Määruse rakendamisega ei kaasne tulu riigieelarvele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemis Rahandusministeeriumile ja arvamuse andmiseks Kaitsevägele.